

Versie 14 januari 2019

Anti-pestprotocol OBS De Fuik

Voorwoord

Dit anti-pestprotocol heeft als doel: “Alle kinderen moeten zich in hun basisschoolperiode veilig voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen”. Door regels en afspraken zichtbaar te maken kunnen kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op deze regels en afspraken. Dat vraagt wel, dat wij kinderen leren zich assertief op te stellen. Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan.

Sinds 1 januari 2006 is het wettelijk verplicht om als school een zorgplan te hebben. Een onderdeel van dit plan is het hebben van een anti-pestcoördinator en een anti-pestprotocol. Het anti-pestprotocol geeft kinderen, leerkrachten en ouders duidelijkheid over hoe gehandeld wordt in het geval van respectloos gedrag op school. Wij vinden het als school heel belangrijk dat leerlingen elkaar respecteren en dat pesten wordt voorkomen. Om dit doel te bereiken werken wij ook met de anti-pestmethode Prima!.

Op onze school is Juf Sandra de anti-pest coördinator. Juf Ilse is benoemd als schoolcontactpersoon voor de ouders en de kinderen. Zij kunnen doorverwijzen naar de vertrouwenspersoon van het bestuur Opspoor.

Begripsbepalingen

Plagen

Je kunt van plagen spreken, als beide partijen even sterk zijn en er niet echt gesproken kan worden van een slachtoffer en een dader. Plagen zie je vaak bij mensen die elkaar wel mogen. Het kan een steekspel met woorden zijn of elkaar voor de gek houden. De plager heeft niet de intentie om de geplaagde te beschadigen. Tussen kinderen, zeker in de bovenbouw en in het voortgezet onderwijs, zie je hetzelfde patroon ontstaan. Humor (echte!) staat hierbij centraal.

Ruzie / conflict

Ruzie maken wordt door kinderen en ouders nog wel eens benoemd als pesten. Hoewel een ruzie geen pesten is, kan een niet goed opgeloste ruzie soms wel tot pesten leiden. Een ruzie is een conflict tussen mensen over een behoefte of over wat rechtvaardig is.

Pesten

Pesten is (psychisch, fysiek of seksueel) systematisch geweld van een leerling of een groep leerlingen ten opzichte van één of meer klasgenoten / schoolgenoten, die niet in staat is / zijn zichzelf te verdedigen, met als gevolg dat die persoon buiten (een deel van) de groep komt te staan.

Plagen wordt pesten

Plagen wordt pesten als de geplaagde aangeeft een bepaalde actie en / of woorden onprettig te vinden en de plager toch doorgaat.

Klikken/ waarschuwen:

Klikken/waarschuwen (helpen).

Klikken doe je bewust als je wil dat de ander aangesproken wordt of straf krijgt.

Versie 14 januari 2019

Waarschuwen doe je als er ingegrepen moet worden. Dat is iets vertellen in het belang van een ander kind. Niet omdat je wil dat iemand gestraft wordt.

Mediation

In het anti-pestprotocol wordt gesproken over mediation. De mediationstappen die we op school toepassen zijn:

1. Wat is er gebeurd, volgens beide kinderen (verhaal laten doen);
2. Welk gevoel leverde dat bij beiden op.
3. Wat is de behoefte nu (voor beide kinderen);
4. Oplossingen en afspraken maken die voor beiden zinvol en aanvaardbaar zijn;
5. Evaluatiemomenten afspreken, als dat nodig is.

Preventie

De aanpak van onze school is in eerste instantie gericht op het voorkomen van respectloos gedrag op school. Er zijn op schoolniveau omgangsregels opgesteld, die zijn vastgelegd in de schoolgids en het digitaal veiligheidsplan. Iedere week staat er één omgangsregel centraal. Op groepsniveau hebben de kinderen samen met de leerkracht groepsregels opgesteld. Deze hangen dan ook zichtbaar in de klas.

Daarnaast werken wij met een anti-pestmethode, PRIMA. PRIMA zorgt voor een pro-sociaal en veilig schoolklimaat: kinderen gaan zorgzaam met elkaar om en de school is een positieve plek voor iedereen! Tot de herfstvakantie geven we wekelijks in elke groep een les uit deze methode. Na de kerst- en de voorjaarsvakantie is er een update-les. Onderwerpen als veiligheid, omgaan met elkaar, ik en de ander, omgaan met verschillen, rollen in een groep, aanpak van ruzies etc. komen in deze lessen aan de orde. Wij werken ook met de PRIMA pestmeter en de leer- en leefklimaat observatielijst van Zien! om het welbevinden en pesten te monitoren. Deze wordt minimaal één keer per jaar afgenomen.

Preventie digitaal pesten

Gebruik van eigen mobiele telefoons, iPads e.d. op school (schoolgids):

- Het is niet toegestaan onder schooltijd en in de pauzes gebruik te maken van de eigen mobiele telefoon, iPads e.d. behalve na toestemming van de leerkracht.
- Het maken van foto's met een mobiele telefoon is verboden.
- Bij de aanvang van de lessen bergen de leerlingen hun mobiele telefoon op in hun kastje of in hun tas. Zij mogen deze ook bij de leerkracht inleveren.
- De leerlingen mogen op school niet op social media.
- Via artikelen in de Nieuwsbrief en indien nodig ook ouderavonden, informeren en adviseren wij ouders over de omgang van kinderen met het internet.
- Indien er ondanks alle preventieve maatregelen toch sprake is van digitaal pesten, kunnen wij gebruik maken van het stappenplan zoals beschreven in: "Handelingsadvies bij digitaal pesten".
- De chrome books van school worden alleen gebruikt voor educatieve doeleinden.

Versie 14 januari 2019

Regels van onze school De Fuik

- We luisteren naar elkaar
- Iedereen hoort erbij en iedereen mag meedoen
- We helpen elkaar
- We kunnen ongestoord werken en spelen
- We vragen het als we spullen van anderen willen gebruiken
- We zijn allemaal verantwoordelijk voor een goede sfeer in de klas
- We waarderen dat we allemaal verschillend zijn
- We behandelen elkaar zoals ze zelf graag behandeld willen worden
- We zijn tegen pesten
- We doen elkaar geen pijn
- We lossen conflicten en ruzies op met woorden, eventueel met hulp van de leerkracht.
- We praten erover als we zelf gepest worden of als anderen worden gepest (dit is geen klikken)

Deze regels gelden in en om de school.

Toevoegingen op de schoolregels:

Kinderen mogen in hun eigen groep een aanvulling geven op deze vastgestelde omgangsregels, in overleg met de leerkracht.

Die aanvulling wordt opgesteld, door en met de groep, dit zijn de groepsregels.

De groepsregels zijn zichtbaar in de klas.

De directie kiest een regel van de week en deze wordt in de weekbrief vermeld en door de leerkrachten besproken in de klas.

Communicatie

Een goede samenwerking en communicatie tussen school en gezin is erg belangrijk. Je kunt hier dan ook een groot voordeel behalen. Daarom wordt hieronder beschreven wat u van ons als school kan verwachten en wat wij van u en uw kinderen verwachten.

Wat u mag verwachten van de leerkrachten op onze school?

U mag verwachten dat de leerkrachten van de school respectvol omgaan met uw kind en met u als ouder. U mag verwachten dat de leerkrachten onderling respectvol met elkaar omgaan. Zij zijn zich bewust van het gezegde: "een goed voorbeeld doet goed volgen." Het voorbeeldgedrag van de leerkracht nodigt kinderen uit om over te stappen naar de wereld van wederzijds respect. Doet zich een probleem voor op school, dan mag u van de leerkrachten verwachten dat zij daarmee oplossingsgericht aan de slag gaan. De leerkrachten hebben u nodig om tot een goede oplossing te komen, die goed is voor uw kind, maar ook voor de andere kinderen, hun ouders, de leerkracht, de school en de buurt.

Wat wordt van u als ouder verwacht?

Het oplossen van conflicten tussen kinderen is zelden een probleem, als op basis van het voorgaande met elkaar wordt overlegd. Van de ouders wordt verwacht dat zij zich aan de volgende vuistregels houden:

- U spreekt in het bijzijn van uw kind niet negatief over andermans opvoeding en andermans kind. Dat doet de school ook niet over u en uw kind.
- U spreekt met respect over de leerkracht, dit doet de leerkracht ook over u.

Versie 14 januari 2019

- Als u zich zorgen maakt om het welzijn van uw kind, of het welzijn van andermans kind, dan overlegt u met de vertrouwenspersoon, intern begeleider of directeur. Uitgangspunt daarbij is dat u in gesprek gaat met het doel een oplossing te zoeken die goed is voor u en uw kind, maar ook goed is voor de andere kinderen. De school is hierin uw medestander.

Wat wordt er van de kinderen verwacht?

Wij verwachten van de kinderen dat zij eerst het conflict zelf proberen op te lossen. Als kinderen vervelend doen blijf dan rustig en laat je niet op de kast jagen. Vraag indien nodig, hulp aan de leerkracht.

Samengevat: Bij problemen van pesten of agressie zullen de leerkrachten, directie en ouders hun verantwoordelijkheid nemen en overleg voeren met elkaar, met het doel een goede oplossing te vinden die ook in de toekomst houdbaar is. Voorbeeldgedrag van leerkrachten en ouders is daarbij van groot belang!

Redenen om pesten aan te pakken en om te buigen naar respectvol gedrag

1. Het is traumatisch voor het gepeste kind en sommige omstanders
2. De sfeer in de klas wordt slecht
3. De schoolresultaten worden minder
4. De kinderen leren verkeerd sociaal gedrag aan
5. Elk kind moet zich veilig kunnen voelen

Vormen van pesten zijn o.a.:

- Buitengesloten worden
- Negeren
- Roddelen
- Belachelijk maken
- Uitschelden en schelden
- Spullen afpakken of kapot maken
- Achtervolgen en bedreigen
- Slaan, schoppen, duwen en porren

Vormen van digitaal pesten zijn o.a.:

- (Anonieme) berichten sturen via SMS of Whatsapp
- Schelden, roddelen en bedreigen via computer of mobieltje
- Foto's van mobieltjes op internet plaatsen
- Privé-gegevens op een website plaatsen

Versie 14 januari 2019

- Wachtwoorden misbruiken
- Haat profielen aanmaken

Signalen van een gepest kind kunnen zijn:

Zij lijken vaak geen vrienden te hebben
Ze worden vaak als laatste gekozen
Ze hebben geen zin om naar school te gaan
Ze proberen vaak dichtbij de leerkracht te blijven
Ze vertonen gedrag dat op klikken kan lijken
Ze zijn angstig en onzeker
Zij zien er bang, neerslachtig en huilerig uit
De schoolresultaten verminderen
Ze vertonen volgzaam gedrag (worden daar vervolgens mee gepest)
Proberen af te kopen met geld of snoep
Ze vertonen bangig gedrag of agressief gedrag

Andere signalen voor de leerkracht kunnen zijn:

- Piepen en zuchten van klasgenoten
- Bij de leerkracht blijven staan
- Verhullend computergedrag

Het is belangrijk om als ouder / leerkracht signalen te onderkennen die door een gepest kind worden afgegeven omdat kinderen niet altijd vertellen dat ze worden gepest.

Redenen hiervoor kunnen zijn:

- Het is een geleidelijk proces van plagen naar peste
- Teleurstelling en schaamte gevoelens om ouders er over te vertellen
- Angst voor een beschuldiging (“Waarom zeg je niets terug?”)
- De problemen worden groter als er over gesproken wordt: “Klikspaan!”.
- Niet mogen vertellen van de pester (bedreiging)

De werkwijze die wij hanteren wanneer er pestsignalen zijn

Stap 1. Hebben we te maken met ruzie of pesten?

Bij ruzie gaat het om verschillende belangen. Bij pesten kan het ook om verschillende belangen gaan, maar is ook de intentie bij de pester aanwezig de gepeste fysiek en / of mentaal te beschadigen. Hieronder de stappen bij een voortslepende ruzie / 1e signalen van pesten:

- De pestende leerling wordt bij herkenbaar ongewenst pestgedrag tijdelijk in een andere groep geplaatst, bij IB-er of directeur, altijd onder toezicht. Zo snel als mogelijk na het incident wordt een gesprek met de betrokkenen gevoerd.
- Indien de problemen zich tijdens de gymles, in de kleedkamer, of op de weg naar of van de gymles voordoen, mag de pester de volgende les niet gymmen.
- Deze leerling maakt een stelopdracht over de toedracht en zijn of haar rol in het pestprobleem.
- Er worden met de pester afspraken gemaakt om nieuwe pesterijen te voorkomen en daarop wordt een belonings- en sanctiesysteem gezet.

Versie 14 januari 2019

Als het probleem hiermee is opgelost volgens de conflicthebbers (let ook op lichaamstaal) zijn we klaar en anders gaan we verder met...

Stap 2: bij daadwerkelijk pesten (of herhaaldelijk stap 1). De anti-pestcoördinator kan er, indien nodig, vanaf deze fase bij betrokken worden.

- Mediation tussen de pester en de gepeste leerling
- Wat is er gebeurd, volgens beide kinderen (verhaal laten doen);
- Welk gevoel leverde dat bij beiden op.
- Wat is de behoefte nu (voor beide kinderen);
- Oplossingen en afspraken maken die voor beiden zinvol en aanvaardbaar zijn;
- Evaluatiemomenten afspreken.
- Leerkracht licht de ouders van alle betrokkenen in over de pestsituatie. (liefst persoonlijk); De medewerking van de ouders wordt nadrukkelijk gevraagd om een einde aan het probleem te maken.

De school heeft alle activiteiten vastgelegd en aan de inspanningsplicht voldaan om een einde te maken aan het pestprobleem. Als het probleem hiermee is opgelost volgens de gepeste (let ook op lichaamstaal) zijn we klaar, lichten we alle betrokkenen in en anders gaan we verder met...

Stap 3: Signaleringssysteem pesten activeren door:

- Zien! Observatielijst en pestmeter af te nemen;
- Aan alle kinderen te vragen pesten door te geven bij de groepsleerkracht / anti-pestcoördinator/ schoolcontactpersoon;
- Alle betrokken schoolmedewerkers pesten te laten melden via digitale incidentenregistratie en aan de groepsleerkracht.
- Opstarten van een steungroep, eventueel met externe instanties zoals de schoolbegeleidingsdienst, de GGD of schoolmaatschappelijk werk.
- In de eerste twee weken, dagelijks een korte evaluatie, daarna wekelijks, totdat vier weken achter elkaar alles goed is gegaan. Daarna 1 x per maand tot drie maanden in de nieuwe groep (uiteraard met uitzondering van schoolverlaters) Nadruk tijdens de evaluatiegesprekken komt steeds meer te liggen op wat de factoren zijn, dat het (steeds) beter gaat.
- Voortgang met I.B.-er bespreken en vastleggen.

Als het probleem hiermee is opgelost volgens de gepeste (let ook op lichaamstaal) zijn we klaar, lichten we alle betrokkenen in en anders gaan we verder met...

Stap 4: Pesters en meelopers

Versie 14 januari 2019

- Aanspreken ouders van pesters en meelopers op het gedrag van hun kind, want niet alleen voor de gepeste, maar ook voor pesters en meelopers is de situatie niet gezond. Het pesten moet stoppen.
- Bestrafen van pestgedrag plus gesprek na schooltijd en ouders informeren.
- Wekelijks een gesprek over de goede momenten (band aanhalen / verstevigen, vaak willen kinderen wel stoppen voor jou als leerkracht).
- Groepsoefeningen doen om de groepsbinding te versterken (oefeningen van vertrouwen).

Als het probleem hiermee is opgelost volgens de gepeste (let ook op lichaamstaal) zijn we klaar, lichten we alle betrokkenen in en anders gaan we verder met...

Stap 5:

- Ouders en kind duidelijk maken, dat pesten nu gaat leiden tot time-out en als dat ook niet zal werken, dat de school dan tot schorsing zal overgaan. Dit gesprek wordt gevoerd door de directeur en groepsleerkracht en eventueel intern begeleider.
- Therapie aankaarten.
- Wekelijks een gesprek over de goede momenten (band blijven aanhalen / verstevigen, vaak willen kinderen wel stoppen voor jou als leerkracht).

Als het probleem hiermee is opgelost volgens de gepeste (let ook op lichaamstaal) zijn we klaar, lichten we alle betrokkenen in en anders gaan we verder met...

Stap 6:

- Tijdelijke overplaatsing / time-out van de pester naar een andere klas of ruimte om de eigen klas veiligheid te bieden zodat ze zich durven te uiten.

Als het probleem hiermee is opgelost volgens de gepeste (let ook op lichaamstaal) zijn we klaar, lichten we alle betrokkenen in en anders gaan we verder met...

Stap 7:

- Schorsing van de pester en als ouders zich onttrekken aan hun verantwoordelijkheid kan overwogen worden een AMK-melding (Advies Meldpunt Kindermishandeling) te doen. Denk aan overleg met bestuur.
- De reden van schorsing bespreken met de groep. Opletten dat de groep niet de gepeste de schuld gaat geven!
- Als de pester weer in de klas komt, eventueel niet in dezelfde pauze laten meespelen en indien nodig (bescherming gepeste) moet de leerling zich voor schooltijd eerder melden en mag hij / zij later pas weg. Het is niet erg om dit voor de pester zo gezellig mogelijk te maken, want dat voorkomt teveel wrokgevoelens en kan de band met de leerkracht verstevigen. Als pester aangeeft, dat dit niet meer nodig is, kan hem / haar dit vertrouwen geschonken worden.

Als het probleem hiermee is opgelost volgens de gepeste (let ook op lichaamstaal) zijn we klaar, lichten we alle betrokkenen in en anders gaan we verder met...

Versie 14 januari 2019

Begeleiding van de betrokkenen:

De leerkracht biedt altijd hulp aan de gepeste en begeleidt de pester, indien nodig in overleg met de ouders en/of externe deskundigen. De sociaal-emotionele sfeer in de klas wordt goed in de gaten gehouden door de leerkracht en indien nodig wordt ook daar hulp ingezet.

Begeleiding van de gepeste leerling

- Medeleven tonen en luisteren en vragen: hoe en door wie wordt er gepest
- Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij voor tijdens en na het pesten
- Huilen of heel boos worden is juist vaak een reactie die een pester wil uitlokken. De leerling in laten zien dat je op een andere manier kunt reageren.
- Zoeken en oefenen van een andere reactie bijvoorbeeld je niet afzonderen
- Het gepeste kind in laten zien waarom een kind pest.
- Nagaan welke oplossing het kind zelf wil
- Sterke kanten van de leerling benadrukken
- Belonen (schouderklopje) als de leerling zich anders/beter opstelt
- Praten met de ouders van de gepeste leerling en de ouders van de pester(s)
- Het gepeste kind niet overbeschermen door het kind bijvoorbeeld naar school te brengen of 'ik zal het de pesters wel eens gaan vertellen'. Hiermee plaats je het gepeste kind juist in een uitzonderingspositie waardoor het pesten zelfs nog toe kan nemen.

Begeleiding van de pester

- Praten; zoeken naar de reden van het ruzie maken/ pesten (baas willen zijn, jaloezie, verveling, buitengesloten voelen),
- Laten inzien wat het effect van zijn/ haar gedrag is voor de gepeste.
- Excuses aan laten bieden.
- In laten zien welke sterke (leuke) kanten de gepeste heeft.
- Pesten is verboden in en om de school: wij houden ons aan deze regel; straffen als het kind wel pest – belonen (schouderklopje) als kind zich aan de regels houdt.
- Kind leren niet meteen kwaad te reageren, leren beheersen, de 'stop-eerst-nadenken-houding' of een andere manier van gedrag aanleren.
- Contact tussen ouders en school; elkaar informeren en overleggen. Inleven in het kind; wat is de oorzaak van het pesten? *
- Zoeken van een sport of club; waar het kind kan ervaren dat contact met andere kinderen wel leuk kan zijn.
- Inschakelen hulp; sociale vaardigheidstrainingen ; Jeugdgezondheidszorg; huisarts; GGD;

* Oorzaken van pestgedrag kunnen zijn:

- Een problematische thuissituatie
- Voortdurend gevoel van anonimiteit (buitengesloten voelen)
- Voortdurend in een niet-passende rol worden gedrukt
- Voortdurend met elkaar de competitie aan gaan
- Een voortdurende strijd om macht in de klas of in de buurt

Versie 14 januari 2019

Adviezen aan ouders van onze school

Ouders van gepeste leerlingen:

- Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind.
- Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken.
- Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken
- Door positieve stimulering en zogenaamde schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot worden of weer terug komen.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport
- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt

Ouders van pesters:

- Neem het probleem van uw kind serieus
- Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden
- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet
- Besteed extra aandacht aan uw kind
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat

Alle andere ouders:

- Neem de ouders van het gepeste kind serieus
- Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan
- Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag.
- Geef zelf het goede voorbeeld
- Leer uw kind voor anderen op te komen.
- Leer uw kind voor zichzelf op te komen

Digitaal pesten

Het digitaal pesten gebeurt meestal in buitenschoolse situaties maar dit gaat vaak samen met pesten in de "echte wereld". Zoals al eerder vermeld mogen de kinderen op school niet op social media (Facebook, Twitter, enz.). Wanneer er door kinderen of ouders wordt gemeld dat er sprake is van digitaal pesten worden de ouders van de pesters en gepeste leerlingen hiervan altijd op de hoogte gesteld. Verder worden de stappen gevolgd zoals deze zijn opgenomen in het protocol.

Indien nodig, kunnen wij ook gebruik maken van het stappenplan zoals beschreven in: "Handelingsadvies bij digitaal pesten", behorend bij de methode Prima.

School maakt gebruik van een aantal tips tegen digitaal pesten:

- Vertel aan je ouders dat cyberpesten plaats vindt. Het is nooit jouw schuld dat een ander iets vervelends naar jou toestuurt op internet. Niemand heeft het recht om jou te pesten!
- Voor de ouders: sommige kinderen vertellen niet dat ze gepest worden via internet, omdat ze bang zijn dat ze niet meer mogen internetten. Maak duidelijk, dat uw kind gewoon mag blijven internetten!
- Bewaar alles wat met pesten te maken heeft op je computer als bewijsmateriaal.

Versie 14 januari 2019

- Reageer niet op het cyberpesten. Ook niet gaan terugschelden.
- Blokkeer mensen die jou pesten op internet.
- Bij vervelende youtube filmpjes lees de tips op de politiesite <http://www.vraaghetdepolitie.nl/sf.mcgi?193> . Als je aangifte wilt doen, doe dat dan voordat je het filmpje door youtube laat verwijderen (i.v.m. bewijsmateriaal).
- Meld (internet)pesten van medeleerlingen op school. Overleg met je ouders en school de te nemen stappen. Spreek af wie wat gaat doen en zet dit zwart op wit.

Werken indien nodig samen met

U kunt in de schoolgids bij het zorgplan vinden met welke externe instanties de school samenwerkt, indien nodig.

Klachtenregeling

De klachtenregeling kunt u vinden in de schoolgids.

Verslaggeving

Van de gesprekken met alle betrokkenen worden verslagen gemaakt door de leerkracht. Pestmeldingen, acties, afspraken en resultaten worden vastgelegd door de leerkracht en indien nodig, doorgegeven aan de anti-pestcoördinator (Sandra Vermaas). School registreert dit in het incidentenregister.

Afwijken van het anti-pestprotocol

School kan afwijken van het anti-pestprotocol, indien dit noodzakelijk wordt geacht om de pestproblematiek beter aan te pakken. De direct betrokkenen worden hiervan op de hoogte gesteld. We streven er uiteraard naar om wijzigingen in onderling overleg te doen.